

Byggnads Kvinnliga Nätverk

INFOblad

Nr 1 ● april 2006

V alidering - vad är det för något?

Om man tittar på de kvinnliga medlemmarna i Byggnads så ser man att många inte har yrkesbevis. Inte alla yrken leder till yrkesbevis, t ex rivare och byggstäd. Men kvinnorna är inte ensamma, i Byggnads Framtidsrapport skriver man att den stora majoriteten har yrkesbevis, men att det är ett betydande antal medlemmar som ännu inte har yrkesbevis". Svenska byggnadsarbetare har hög status när de söker arbete utanför Sverige och det beror säkert inte på att de har någon speciell "hantverksgen" som gör de så duktiga. Svenska byggnadsarbetare är välutbildade, de har gedigna kunskaper och är självgående. Yrkesbeviset har alltid varit viktigt för

Byggnads eftersom det är av central betydelse när det gäller att värna yrkeskompetensen i branschen.

När Anna var liten spenderade hon mycket tid hos sin mormor och morfar på landet. Hennes favoritsysselsättning var att bygga kojor.

– Morfar hade en pallfabrik och där fanns allt jag behövde – maskiner, trä och spik. Jag spenderade hela somrarna där och jag kan lova att där inte finns ett träd utan en spik!

Fortsättning nästa sida...

Statistik över kvinnliga medlemmar i Byggnads (mars 2006)

Byggnadsarbetare: 435 (345 yrkesaktiva)
Byggstäderskor: 813 (387 yrkesaktiva)

(Obs! Yrkesaktiv innebär att man är med i a-kassan och alltså är arbetsför. Detta innebär dock inte att man arbetar i byggbranschen. Man kan ha ett byggyrke, vara medlem i a-kassan och i Byggnads, men jobba i en annan bransch.)

Vill du vara med på nätverkets e-sändlista? Anmäl din e-postadress till ann-louise.nilsson@byggnads.se

Byggnads kongress 2006

Vårt fjärde år anordnar Byggnads kongress i Folkets Hus i Stockholm. I år är det den 15-18 juni. I år kommer hela fyra tjejer från Byggnads kvinnliga nätverk att vara med. Jessica, Ann-Louise, Bisse och Ida är valda till kongressombud. Ett par av de motioner som vi skrev på konferensen har kommit med och det återstår nu alltså att se hur det går för de på kongressen.

GLÖM INTE ATT SÖKA UTBILDNINGAR!

Ring din avdelning och prata med utbildningsansvarig eller gå in på www.byggnads.se/utbildningar

Infobladet ges ut av fackförbundet Byggnads.

Det är information från arbetsgruppen i Byggnads kvinnliga nätverk och distribueras till alla yrkesaktiva kvinnliga medlemmar i Byggnads, samt Byggnads avdelningar. Layout och ansvarig utgivare: Ann-Louise Nilsson, 070- 306 65 97

Innehåll nr 1/2006

Validering - vad är det?	1
Mursmäcken	3
Nya arbetsgruppen	4

Fortsättning...

Morfar blev lite irriterad en gång och sa ”nu får du minsann riva innan du bygger nya kojor”. Redan som åttaåring hängde Anna på och fick lära sig köra åkgräsklippare, hjullastare och truck. Roligast var att stå vid hyveln med morfar och att sortera virket i en hyvelharpa, tyckte Anna.

Som första val till gymnasiet hade hon samhälle/ekonomi och byggprogrammet som andra. Hon kom in på sitt förstaval, men trivdes egentligen inte med den teoretiska linjen.

– Jag hade ingen ro att sitta stilla. Jag fick bra betyg, men tyckte inte det var intressant.

Trots det gick Anna och fick sina slutbetyg.

När Anna kom ut ur skolan började hon jobba på en byggfirma. Tyvärr insåg hon för sent att de inte hade kollektivavtal och fick därför inte tillgodoräkna sig timmarna.

– Två år åt skogen, tänkte Anna. Men som tur var hade hon gått med i Byggnads och träffade där ombudsmannen Tomas Emanuelsson, som tyckte Anna skulle gå en validering för att testa hennes kunskaper.

- Jag hade ju gjort en hel del under de två åren och bland annat murat, putsat, gjutit bottenplattor, jobbat med lösvirkeshus, tillverkat takstolar, och lagt klinker.

Sagt och gjort, Anna satte igång med valideringen som varade i tre veckor. Hon gjorde den på Bräckegymnasiet som byggprogramsläraren Mikael Karlsson. Första testet var att bygga ett hus med en ofullständig ritning.

- Jag skulle bygga bjälklag och det saknades kortlingar. Jag skulle bygga regelstomme men

Vilopaus eller morgongymnastik?

det fanns inga ritningar. Det fanns en materiallista och dimensioner, det var i princip allt, säger Anna. Jag skulle både göra en inbyggd takfot och en öppen.

Ritningen till takstolen innehöll höjd och längd men lutningen på taket fick jag själv räkna ut. Hon fick sätta kök med högskåp och underskåp, montera dörrar och fönster, förkroppa lister och göra smygar och foder i fönsterna.

Totalt innehöll valideringsprovet fyra moment plus teori. Första provet var alltså huset, det andra var att göra en väggform med uttag för dörrar och fönster.

- Tredje momentet var att bygga en lågform, som är det gamla sättet att gjuta grund på, berättar Anna. Fjärde momentet var att hantera avvägninginstrument som laserinstrument.

Teoridelen tog några dagar och innefattade materiallära och en dags ritningsprov.

– Det var alltifrån K, M och A-ritningar (konstruktion, mark- och arkitekturritningar). Armeringsritningarna var de svåraste, tyckte Anna. När valideringen var avslutad bedömde läraren att hon hade 1000 timmar betonglära kvar för att få yrkesbeviset (totalt ska man göra 5800 timmar som vuxenlärning). Hon fick en utbildningsbok att föra ner sina timmar i och Annas lärare rekommenderade henne till PEAB där hon efter anställningsintervjun fick anställning. I oktober 2005 fick Anna sitt yrkesbevis!

- Utan Tomas på 12:an och Micke på Bräcke hade verkligheten sett lite annorlunda ut. Tack för allt stöd, säger Anna. Jag hoppas jag träffar fler människor som ni!

Ungdomskommittéer i Byggnads

Tjejer och killar - Häng på era lokala ungdomskommittéer under året och var med på roliga, spännande och intressanta aktiviteter. De flesta avdelningar i landet har ungdomssektioner så tveka inte att ta kontakt med din avdelning för att veta vad som händer där!

Utdrag ur Hans Tillys veckobrev den 27 mars...

”En historisk händelse inträffade också under kvällen. Då representantskapet skulle nominera ombud till förbundsfullmäktige, fick Jessica Andersson den platsen. Första kvinnan till fullmäktige, som dessutom i sommar deltar på kongressen.”

Mursmäckan - den första kvinnliga byggnadsarbetaren

Bruksmäcka, Bruksmäcka, mursmäcka, smäcka. Kallades en kvinna som arbetade vid ett bygge med att bära bruk åt murarna.

- I 1600-talets Västerås fanns arbeterskor som var murare, kalkrörerskor, taktäckerskor, vitlimmare och hantlangare.
- Kvinnor arbetade i lag tillsammans med män. Det fanns också kvinnor som körde sten och grus. I Örebro arbetade kvinnor vid rådstugebygget som pågick 1662.
- På huvudstadens byggarbetsplatser knogade mursmäcker (som bar murbruk åt murarna), kalkstrykerskor och taktäckerskor.
- Avlöningslistor från September 1680 över dagsverken för Stockholmsstad berättar hur 18 kvinnor arbetat med att lägga gatusten, laga ett tak och reparera murningen på stadshuset vid Stortorget.
- I de ovannämnda avlöningslistorna för Stockholmsstad minskade antalet kvinnliga dagsverken i grovarbeten under slutet av 1600-talet.

År 1750 fanns inga kvinnor med, medan antalet manliga grovarbetare ökade. Betyder det att städernas växande antal manliga arbetare ”trängde” undan kvinnorna? Eller har de kvinnliga arbeterskorna lämnat grovarbetet för att exempelvis hellre arbeta inom textiltillverkningen. *(Ur Tusen svenska kvinnoår Ann-Sofie Oblander, Ulla-Britt Stömberg)*

Spannarna vägde fyllda 60 kg tillsammans och bars med ok. Sysslan är belagd från 1830-talet. Stockholms sista smäcka slutade arbeta 1922. Det fanns vid sekelskiftet 1900 ca. 125 smäckor, de flesta från Småland, Öland och Dalarna. *(Nationalencyklopedin)*

Bärtas berättelse...

”I god tid före halv sju, då visslan skulle blåsa till arbete, stod Bärta och väntade på basen. Han kom, tittade fundersamt på henne och undrade om hon verkligen skulle klara det. Var väl ovan att bära, hade ju inte haft sådant arbete. Och lent och fint skinn lite varstans, va? Men det var hennes sak. Hans var att se till att folk hängde med och gjorde rätt för sig. Hon kunde få försöka.

Lönen var tolv öre timmen. För ett oavbrutet bärande av trädrullarna, som ämbaren med sitt ok kallades.

Smäckorna stod för sig själva, i hörnet av laven, väntande på att pipan skulle blåsa. Hon gick fram till dem, hälsade och fick höra mer om sitt ömtåliga skinn. Lite ängsligt såg hon på deras händer: så skulle hon också bli och allra värst var det väl i början. Kalken frätte, spannens grova handtag skavde.

Signalen gick, alla kom i rörelse. Murarna gick uppför landgångarna till sina arbetsplatser, tegelbärarna började rätta till sina staplar. De första kärrorna med bruk anlände och tömdes i den stora laven. Bärta fick börja med att bära hinkar mellan två våningar, ett av de lättare arbetena. Värst var att gå omkring och tömma i till murarna – det förstörde man händerna mest på och fick bara ovet i gengäld.

Krokade tag, lyfte, bar uppför bryggan, satte av och krokade ur, återvände efter en ny börda medan nästa smäcka bar hinkarna vidare till våningen ovanför. Om och om igen, en evig kretsgång.

Kalken skvätte över henne när hon vajade till, oket tryckte mot axlarna.

Efter ändlösa timmar blev det rast. Bygget låg ganska långt från någon ”grop” där de kunde

äta, så många som hade mat med sig. Men Bärta och några till av smäckorna skyndade bort till kaféet, slängde i sig mat, sprang tillbaka igen. Tio minuter att äta, tjugo minuter att springa – sådan blev rasten. Flåsande hann hon på plats just innan pipan blåste på nytt. Böjde sig ned för att lyfta oket men hann inte förrän den osmälta maten kom upp. Spydde så försynt som möjligt i ett hörn och började vandringen, de ropade redan otåligt efter henne däruppe. Bärta fick lite hjälp av en av smäckorna, oket hade skavt sönder hennes axlar. De lyckades hitta några trasor som kamraterna rev sönder och lade emellan, något skulle det väl hjälpa.

Trots det hårda slitet och kylan som väntade kunde hösten så småningom inte skrämma henne längre. Hon hade fått ett arbete, klart provet. Och trots allt trivdes hon bättre på bygget än på fabriken eller spinneriet. Här var de flesta arbetskamraterna män och hon tyckte bättre om deras heder och råheter än kvinnornas fnitter och tisslande. Hon kunde svara, kunde slå till när de blev för närgångna, också trösta dem när de var tröttna och ledsna. De tyckte om henne på sitt aviga och kantiga sätt, hon kände det och trivdes.

Vinden svepte allt kallare genom det öppna bygget och tegelbärarna menade att det var dags att hon började med dubbla kalsonger. Tegelbärarna var byggets friskusar och hennes favoriter. Men de söp förfärligt. Det var inte konstigt, sa de äldre smäckorna som visste, tegeldammet förstörde ju deras lungor helt.”

(Ur Per Anders Fogelströms roman Barn av sin stad)

Nätverkets mål

- Upprätthålla kontakten med arbetslösa samt föräldralediga medlemmar
- Information till skolor
- Stötta unga tjejer som valt bygg.
- Uppmuntra fackligt engagemang och utbildning
- Certifiering av byggstädare
- Stötta alla kvinnliga medlemmar.

Verksamhet för Nätverket år 2006

- Arbetsgruppen träffas i januari, april och oktober
- Konferens för alla kvinnliga medlemmar den 22-24 maj
- Ryggsäckar med vår egen logo
- Infobladet utges i april samt oktober
- Lokala/regionala träffar
- Byggnads kongress 15-18 juni. Fyra av nätverkets medlemmar är kongressombud.

Tillskott i arbetsgruppen...

Sedan nätverket startade 2001 så har arbetsgruppens sammansättning varierat. Någon har kommit till och några har slutat. Alltifrån mammaledighet (tvillingar) till studier och ont om tid har varit främsta skälet till att man har slutat. Sista halvåret har arbetsgruppen endast bestått av tre personer, varför det är glädjande att vi nu har fått tillskott med hela tre personer. Någon kanske undrar vilka kriterier och på vilket sätt man blir med i arbetsgruppen? Vi som varit med och startat upp nätverket har resonerat att man måste ha viljan, engagemanget och tiden att utveckla nätverket, för att sitta med i arbetsgruppen. Nätverket har bara några år på nacken, så det är ju naturligt att inte alla hunnit bli engagerade. Andra saker vi har haft i åtanke är att det ska vara hyfsad spridning i landet, med det långsiktiga syftet att så småningom kunna köra igång verksamhet i andra delar av landet. Glädjande är att mycket har hänt på dessa få år. Allt fler tjejer anmäler sig till vår konferens, fler och fler går Byggnads utbildningar och tjejer engagerar sig i sektioner, på representantskap och i ungdomssektioner. Precis som ett av syftena med nätverket var!

Utöver detta så har Conny Lantz som är den som varit ansvarig på Byggnads förbunds kontor, lämnat över ansvaret till Christer Carlsson.

De som varit med på våra konferenser vet säkert vilka de nya personerna är, men här kommer en liten presentation.

Den första vi rekryterade var Margit Bik. Margit arbetar som ombudsman på Byggnads avdelning i Halmstad. Hon är 47 år och lever med man och en dotter som är 11 år. På Byggnads arbetar hon mest med studier, ungdomsfrågor men också facklig-politiskt. Så här säger hon om nätverket:

- Det behövs jättemycket! Bara att träffas, prata och känna samhörighet betyder mycket. Visst känner jag samhörighet med byggnadsarbetarna men det är på ett annat plan. Faktum är att nätverket även betyder

mycket för mig rent personligt, och jag är väldigt sugen på att vara med och jobba i arbetsgruppen!

För att arbetsgruppen också skulle få in lite ungt blod, tillsattes två unga tjejer. Den första var Anna Kjellberg, 22 år som vi har presenterat lite närmare i reportaget på första sidan.

Den andra tjejen som kom med var Ida Lindström, en 21-årig tjej från Uppsala. Ida arbetar i dag som platsättare på Interrock och är speciellt intresserad och engagerad i ungdomsfrågor. När hon gick byggprogrammet i Uppsala engagerade hon sig mycket i ungdomsfrågor. En ombudsman på Byggnads rekommenderade henne att gå på Byggnads kvinnliga nätverks konferens och hon har sedan dess varit med på alla konferenserna. Hon har gått många av Byggnads utbildningar och sitter med både i sin avdelnings ungdomskommitté och i CUG:en (Centrala ungdomsgruppen) i Byggnads. Den består av sex regioner varav Ida är ansvarig för region fyra som inkluderar Mälardalen, Uppsala och Gotland/Stockholm. Det är också CUG:en som ordnar den traditionella 10-kampen på Rönneberga. Varje sommar skickas tre ungdomar per avdelning i Byggnads för att träffas, lyssna på föreläsare och tävla under fyra dagar.

Vad har nätverket betytt för Ida då?

- Väldigt mycket! Det var så skönt att träffa andra tjejer som var i byggbranschen. Jag hade ju en tjej i klassen men det var kul att träffa äldre tjejer som arbetade i branschen och kunna konstatera att de inte var konstiga. Jag hade nog lite fördomar och undrade lite vad det var för tjejer som hade gått mot strömmen och valt byggbranschen. Det kommer att bli kul att vara med i arbetsgruppen och påverka. Anna och jag har ju ett annat perspektiv som unga och som dessutom bara varit deltagare på konferenserna tidigare. Jag har hållit lite i ungdomsutbildningar tidigare och vet att det är svårare när man är ansvarig. Allt ska fungera

på konferensen och det gör att man inte kan vara överallt och diskutera, som man gjorde innan.

Christer är utbildad snickare, har gått Bygg/Anläggning som då var tvåårig. Han gick ut yrkesskolan 1986. Christer blev mycket tidigt engagerad i fackliga frågor. Han är bl.a. intresserad av arbetsrättsfrågor, jämställdhetsfrågor och kompetensutveckling. Christer har varit engagerad i LIBRA projektet i c: a 1 1/2 år. Han hade en projektanställning på avdelningen i Göteborg innan han kom till förbundet. Nu arbetar han med kompetensutveckling inom organisationen.

Kontaktpersoner i Arbetsgruppen

Jessica Andersson, Avd.4 i Helsingborg
Rågvägen 22, 269 74 Västra Karup
0431-36 08 20, 0734-45 78 78
Fastighetsskötare/VVS
jessica.andersson@bastad.se

Ann-Louise Nilsson, Avd.1 i Solna
Lötsjövägen 2, 174 52 Sundbyberg
08-734 65 97 (8-17), 070-306 65 97
Ombudsman/Maskinförare
ann-louise.nilsson@byggnads.se

Birgitta Larsson, Avd.1 i Solna
Dyple Tofta, 621 98 Visby
070-526 67 72
Snickare/Murare
bisselarsson@hotmail.com

Margit Bik, Avd.22, Halmstad
Box 4013, 300 04 Halmstad
073-17 41 77 (8-17), 070-829 93 58
Ombudsman
margit.bik@byggnads.se

Ida Lindström, Avd.25 i Uppsala
Humlegatan 6, 752 28 Uppsala
073-350 82 06
Plattsättare
idde_cool@hotmail.com

Anna Kjellberg, Avd.12 i Göteborg
Anna Lesselsg. 3C, 416 17 Göteborg
031-51 25 41, 073-953 26 53
Snickare
anna.kjellberg_teike@hotmail.com

Christer Carlsson, Förbundet
Hagagatan 2, 106 32 Stockholm
08-728 48 00, 070-345 22 23
Ombudsman/snickare
christer.carlsson@byggnads.se

